

Az erdészeti ágazat lehetőségei a Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Stratégia 2007-2013 között tervezett intézkedéseiben

Az Európai Unió Tanácsa, 2005. szeptember 20-án az 1698/2005. rendeletével, egységes pénzügyi alapot hozott létre, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) néven. Kemény viták után, 2006. április 4-én megállapodás született az Unió 2007-2013-as költségvetési időszakának keretösszegéről, mely 864,4 milliárd euró.

Magyarország számára a 2005. december 19-i tárgyalások eredményeként 22,6 milliárd euró lesz felhasználható a strukturális és kohéziós alapokból és 3,5 milliárd euró juthat vidékfejlesztésre. Ez remélhetőleg, évente 100-130 milliárd forintot jelent a vidékfejlesztési intézkedések uniós finanszírozásában.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és a hasonló pénzügyi alapok a tagországok nemzetgazdaságában más és más terület támogatását célozzák meg, amelyek országos szintű stratégiai összehangolására hazánkban a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret (NSRK) szolgál. Az NSRK lényegi elemei, a Kormány 1076/2004. (VII. 22.) számú határozatával létrehozott Európa Terv (2007-2013), az erre építve elkészített Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió (OFK), valamint az ennek területi lebontását tartalmazó Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK).

A konceptiók elgondolásait a Nemzeti Fejlesztési Tervek (NFT I-II.) programjaiban valósítják meg. A stratégiai szinten belül, a vidékfejlesztés szűkebb területére vonatkozóan készült el a Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Stratégia (NAVS), melyet az FVM 2005 decemberében benyújtott

a Bizottsághoz. A Stratégiára épülő önálló programokat a Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Terv (NAVT) fogja össze.

Az NAVT intézkedéseinek meghatározó részét az EMVA pénzeszközeiből fogják finanszírozni. Ugyanakkor megvalósításukban közvetlenül számításba vehetők a Kohéziós Alapból (KA), az Európai Szociális Alapból (ESZA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) finanszírozott, NFT II-höz tartozó Környezetvédelmi Operatív Program (KOP), valamint a Regionális Operatív Program (ROP) intézkedései, valamint az erdőgazdálkodás számára jelentőséggel bíró négy komplex Operatív program, melyek a következők:

- biomassza hasznosítása,
- az agrárlogisztikai rendszerek kialakítása,
- a biotechnológia,
- a vízgazdálkodás fejlesztése.

A biomassza hasznosítási programnál ügyelnünk kell arra, hogy a fás száru energiaültetvények ne kerülhessenek az erdőtörvény és a vidékfejlesztési támogatások erdészeti jogcímeinek hatálya alá.

Az agrárlogisztikai rendszerek fejlesztésének egy kicsi, ámde a magánerdőgazdálkodók piacra jutása szempontjából kiemelkedő fontosságú része az erdészeti logisztikai rendszerek fejlesztése.

A vízgazdálkodás fejlesztése várhatóan a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében tervezett intézkedések támogatására irányulhatna.

A vidékfejlesztési terveknek igazodnia kell az Európai Unió Tanácsa által kidolgozott vidékfejlesztési stratégi-

ai iránymutatáshoz és illeszkednie kell az EMVA-t létrehozó tanácsi rendelethez, mely részletes szabályokat tartalmaz a támogatható egyes intézkedések tartalmát illetően, illetve egyértelműen meghatározza a támogatásban részesíthető személyek körét.

Az EMVA-ból támogatható intézkedések kedvezményezettjei jellemzően a magántulajdonosok, önkormányzatok és azok társulásai, ritkább esetekben az állami szereplők. Az EU agrár-vidékfejlesztési támogatási rendszerének változásaként több korábbi támogatási forrást fog össze:

- az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap (EMOGA),
- a Közösségi Agrárpolitika normatív, jövedelemkiegészítő támogatási rendszere (KAP I. pillér),
- KAP II. pillérének támogatásait.

Az EMVA rendeletben az egyes tengelyek közötti forrásmegosztásra csak alsó határt találunk. Így a teljes vidékfejlesztési támogatási keret 45 %-át a tagországok saját hatáskörben oszthatják el. Az egyes tengelyek között és az egyes intézkedésekre jutó összeg elosztása teljesen nemzeti hatáskörbe tartozik.

A Stratégiában az EMVA tengelyei alapján kialakított egyes célok megvalósítását intézkedések teszik lehetővé, az intézkedésekhez pedig a jogcímekekre adható támogatások kapcsolódnak. A célok megvalósítását szolgáló intézkedések fontosságát a tervekben (a támogatás nagyságrendjét, időtartamát, finanszírozási forrását stb.) az alábbiak szerint csoportosították:

- A támogatott, preferált stratégiai célok: az intézkedés európai uniós és

nemzeti társfinanszírozásból kerül megvalósításra, a legmagasabb támogatásban részesülhet, folyamatosan fenntartható és többször is meghirdetésre kerülhet, komplex programok része.

– **Támogatott de nem preferált célok:** az intézkedés európai uniós és nemzeti forrásokból társfinanszírozással kerül megvalósításra, nagyságát a rendelkezésre álló forrás befolyásolja, tervidőszakban korlátozottan kerül meghirdetésre, a maximális támogatási szintet nem éri el.

– **Európai Unióhoz bejelentett és a tervidőszak során támogatásra kijelölhető célok:** erre nemzeti vagy K+F forrás biztosítása esetén kerülhet sor, meghirdetése egyedi vizsgálat után lehetséges.

A rendelet a 2007-2013 közötti időszakra a vidékfejlesztés négy fő fejlesztési irányát – prioritását, vagy mostani szóhasználatlaltal élve, tengelyét – határozta meg:

– 1. tengely: A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási ágazat versenyképességének javítása

– 2. tengely: A környezet és a vidék fejlesztése

– 3. tengely: A vidéki élet minősége és a vidéki gazdaság diverzifikálása,

– 4. tengely: LEADER (helyi kezdeményezések, stratégiák megvalósítása)

Mindegyik tengelyen belül több intézkedés szerepel, melyek az első tengelyben jellemzően három ágazatot (élelmiszeripar, mező-és erdőgazdálkodás) együttesen érintenek, a második tengelyben elkülönülten csak a mező- és az erdőgazdálkodást, míg az utolsó két tengely intézkedéseire nem jellemző az ágazati preferencia. Az erdészeti ágazat szempontjából az 1. és 2. tengelyhez tartozó intézkedések bírnak kiemelkedő jelentőséggel. Hazánk az EMVA rendelet intézkedéseinek kidolgozását megkezdte. Felsoroljuk az erdészeti ágazatra legnagyobb hatással levő **támogatott és preferált intézkedéseket, valamint a tengelyek tervezett részesedését a tervezés jelenlegi szakaszában:**

I. Tengely: A mezőgazdaság és erdészeti ágazat versenyképességének javítása (30-35%)

Az ismeretszerzés támogatását és az emberi erőforrás javítását célzó intézkedésekben

– 21. Cikk; Szakképzési és tájékoztatósi tevékenységek, beleértve a tudományos ismeretek és az innovatív gyakorlat terjesztése az (...) erdészeti ágazatban

– 24. Cikk; Tanácsadási szolgáltatások (...) és erdőgazdálkodók általi igénybevétele

A fizikai erőforrások szerkezetátalakítását és fejlesztését és az innováció elősegítését célzó intézkedésekben

– 26. Cikk; A mezőgazdasági üzemek korszerűsítése

– 27. Cikk; Az erdők gazdasági értékének növelése

– 28. Cikk; A mezőgazdasági és erdészeti termékek értéknövelése

– 29. Cikk; Új termékek, eljárások és technológiák fejlesztésére irányuló együttműködés a mezőgazdasági és élelmiszer-ágazatban, valamint az erdészeti ágazatban

– 30. Cikk; A mezőgazdaság és erdészet fejlesztésével és korszerűsítésével összefüggő infrastruktúra javítása és fejlesztése

A mezőgazdasági termelés és termékek minőségének javítását célzó intézkedésekben

– 31. Cikk; A mezőgazdasági termelők segítése a közösségi jogszabályokon alapuló, fokozott követelményeket támasztó előírásoknak való megfelelésben

– 32. Cikk; Az élelmiszer minőségi rendszerekben résztvevő mezőgazdasági termelők támogatása

Atmeneti intézkedésekben az új tagállamok számára

– 35. Cikk; Termelői csoportok létrehozásának támogatása

II. Tengely: A vidék és a környezet fejlesztése (40-45%)

A mezőgazdasági földterületek fenntartható használatát célzó intézkedésekben

– 37. Cikk; A hegyvidéki területeken kívüli hátrányos helyzetű területek mezőgazdasági termelőinek nyújtott kifizetések

– 39. Cikk; Agrár-környezetvédelmi kifizetések

– 40. Cikk; Állatjóléti kifizetések

– 41. Cikk; Nem termelő beruházásoknak nyújtott támogatás

Az erdészeti földterületek fenntartható használatát célzó intézkedésekben

– 43. Cikk; A mezőgazdasági földterület első erdősitése

– 45. Cikk; Nem mezőgazdasági földterület első erdősitése

– 47. Cikk; Erdő-környezetvédelmi kifizetések

– 49. Cikk; Nem termelő beruházások támogatása

Szektorsemlegesség jellemzően a fenti erdészeti intézkedések közül a 30., 43., 45., 49., cikkelyekre áll fenn. Az egyes tengelyek intézkedéseinek célja, hogy azok egymásra épülve, figyelmes

tervezéssel egy magánerdészeti üzem majdnem teljes körű fejlesztésére támogatási lehetőségeket nyújtsanak.

Ennek érdekében kívánatos, hogy a MEGOSZ vezetéséhez ilyen javaslatok jussanak el, hogy azokat a NAVT tervezési folyamatában soron következő egyeztetéseken hatékonyan képviselni tudják.

III. Tengely: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése (10%)

A vidéki gazdaság diverzifikálására irányuló intézkedésekben

– 53. Cikk; Nem mezőgazdasági tevékenységgel történő diverzifikálás

– 55. Cikk; A turisztikai tevékenységek ösztönzése

A vidéki területek életminőségének javítására irányuló intézkedésekben

– 58. Cikk; A III. tengelyhez tartozó területeken működő gazdasági szereplőkre vonatkozó képzési és tájékoztatósi intézkedés

– 59. Cikk; A készségek elsajátítására és az ösztönzésre irányuló intézkedés a helyi fejlesztési stratégia előkészítése és végrehajtása céljából

IV. Tengely: LEADER + (5%)

– 63. Cikk; (a) Helyi fejlesztési stratégiák végrehajtása, tekintettel az I.-III. tengely célterületeire

– 63. Cikk; (c) A helyi akciócsoport működtetésére, a készségek elsajátítására és a terület ösztönzésére irányuló támogatás, az 59. Cikknek megfelelően

A támogatott, de nem preferált célok és az alacsonyabb fontosságú intézkedésként jelölt jogcímeik:

– *A fiatal gazdák induló támogatása,*
– *az idős gazdák korai nyugdíjazása,*
– *a tanácsadási szolgáltatások létrehozása,*

– *a mezőgazdasági termelői csoportok támogatása,*

– *a félig önellátó gazdaságok támogatása,*

– **a NATURA 2000-es mezőgazdasági valamint erdészeti területek kompenzációs kifizetései!!!**

– *agrár-erdészeti rendszerek első létrehozása mezőgazdasági földterületeken*

– *erdészeti potenciál helyreállítása és megelőző intézkedések bevezetése*

– *támogatás a vállalkozások létrehozására és fejlesztésére*

– *az alapvető szolgáltatások fejlesztése a vidéki gazdaság és társadalom számára,*

– *LEADER együttműködési projektek végrehajtására irányuló támogatások*

A NAVT intézkedéseire nyújtandó támogatások kifizetéseihez akkreditált lebonyolítója személyében is változás lehetséges, mivel a Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) átszervezéséről már kormányzati döntés született és az illetékes hatósági és irányító hatósági feladatokat együttesen a FVM minisztere látná el.

A Nemzeti Vidéki Hálózat (NVH) szintén a technikai segítségnyújtás részeként kerül kialakításra. Feladata lenne az Európai Vidéki Hálózathoz való kapcsolódás és a vidékfejlesztés helyes gyakorlatának (tengelyek szerinti és horizontális témakörök szerint elkülönített) meghatározása, a vidékfejlesztési politika értékelése, a vidékfejlesztésre vonatkozó információk összegyűjtése, valamint elemzése. Ezt a rendszert a falugazdaságok, a kistérségi menedzserek és a régiós központok hálózatára építének.

Az NVT intézkedéseinek társadalmi és kormányzati jóváhagyását, a korábbi tervekben április végére jelölték ki, ezt a szervezés nehézségei miatt, egyelőre

nem sikerült betartani. Az új kormány-
nak júniusig kell benyújtania a Bizottság számára a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret terveit és várható elfogadtatásának időpontja október-november. Reményeink szerint 2007. januárjától lehetséges lenne az EMVA intézkedésekre kiírható pályázatok indítása, akár lépcsőzetes végrehajtással is.

Hosszú távon, az EMVA-t befolyásoló és az erdőgazdálkodást is érintő jelentős változtatásokra számíthatunk. Ugyanis 2007-ben az egyes tagországok önkéntes vállalása alapján az EMVA első tengelyéből a második tengelybe csoportosítható a kapott támogatás 20%-a. Ez a lehetőség európai szinten, a fa-piac jelentős torzulását eredményezheti.

2008/09-ben az Európai Parlament bevonásával zajlik le az EU 2007-13 közötti költségvetésének teljes, tagállamonkénti felülvizsgálata. Ennek eredményeként a korábban vissza nem igényelhető áfa elszámolhatóságával és az uniós társfinanszírozási ráta 85%-ra emelésével, a strukturális alapokból fi-

nanszírozott projektekkal együtt a hazai költségvetés 3,5-4 milliárd euróval fog kiegészülni a hét év alatt.

Ezen felül a társfinanszírozásokhoz tartozó „saját forrás” rendszerének jövőbeli kialakítását az Európa Tanács döntése alapján a nemzeti parlamentek feladata lesz ratifikálni.

2010-ben, 2012-ben és legkésőbb 2014-ben, Magyarország számára kötelező a stratégiai monitoring keretében összefoglaló jelentést benyújtani az Európai Bizottságnak a Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Stratégia és a benne foglalt célkitűzések megvalósításáról.

A fentieket áttekintve tehát ebben az évben a MEGOSZ-ra az a feladat vár, hogy a tagsággal, az integrátorokkal, más szektorok képviselőivel és az illetékesekkel konzultálva együtt készüljön fel a várható változásokra és kialakítsa a fogadókészséget a pályázati támogatások leghatékonyabb kiaknázása érdekében.

Pallagi Ferenc

A MEGOSZ munkatársa

Az FVM-MEGOSZ Megállapodás első egyeztetése

Az FVM és a MEGOSZ között 2005. december 15-én létrejött megállapodás utolsó pontja negyedévenkénti egyeztetést ír elő. Ennek megfelelően az első ilyen témájú megbeszélésre 2006. március 22-én került sor a Minisztériumban. Az erről készült emlékeztető és – az összevetést megkönynyítendő – az eredeti megállapodás szövegét az alábbiakban közöljük.

MEGÁLLAPODÁS

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium részéről Gráf József miniszter úr, valamint a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége között Luzsi József elnök úr, a 2005. december 12-én kelt követelések teljesítése érdekében a következőkben állapodnak meg:

1. Az FVM és a MEGOSZ között 2004. március 8-án aláírt megállapodásban foglaltak túlnyomórészt teljesültek. A 6. és 7. pontban foglaltak teljesülése esetén a 2004. évi megállapodás realizálódik.

2. A 2004-ben elvégzett uniós társfinanszírozott erdőtelepítések után járó kifizetések 2005. december 14-én megkez-

dődtek és a kifizetések ez év december 31-ig realizálódnak.

3. A magánerdő tulajdonosok által elvégzett erdőfelújítások és nemzeti finanszírozású erdőtelepítések után járó támogatások 2006. január közepétől 2006. március 31-ig kifizetésre kerülnek.

4. Az Állami Erdészeti Szolgálat Igazgatóságai a 2005. III. negyedévig esedékes integratori támogatásokat 2005. december 31-ig, a IV. negyedévre esedékes támogatásokat 2006. február 15-ig kifizetik.

5. A Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Terv készítése során a minisztérium a MEGOSZ-szal a FÖVÉT útján egyeztet.

A minisztérium vállalja, hogy a 2007-2013. évi Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Tervben az 1698/2005. számú EMVA rendelet erdőészeti intézkedéseit kivétel nélkül szerepelteti, és ehhez az ágazat súlyának, jelentőségének megfelelően, a lehetőségek figyelembevételével a forrást biztosítja.

6. A minisztérium vállalja, hogy 2006. évben az erdőészeti feladatok támogatási jogcímeit továbbra is fenntartja és a támogatási forrásokat

lehetőség szerint biztosítja. A rendelkezésre álló forrásokból a magánerdőgazdálkodók elsőbbséget élveznek.

7. A minisztérium a nemzeti erdőészeti támogatások kifuttatásához szükséges forrásokat folyamatosan biztosítja.

8. Az erdőkről és az erdők védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény módosítása folyamatosan van, ennek egyik kiemelt célja a magánerdő gazdálkodás működési feltételeinek javítása. A törvenymódosítás előkészítése során a MEGOSZ véleményét a minisztérium figyelembe veszi. A minisztérium vállalja, hogy a magánerdő gazdálkodást hátrányosan érintő jogszabályok módosítását kezdeményezi.

9. A felek megállapodtak, hogy negyedévenként vezetői egyeztetést tartanak.

Tekintettel a megállapodásra, a MEGOSZ vállalja hogy a 2006. december 16-tól kezdődő, tervezett demonstrációk nem kerülnek megtartásra.

Budapest, 2005. december 15.

Luzsi József
MEGOSZ elnök
Gráf József
miniszter